

«Майстер слова. Ювелір форми...»

"Один з найбільших майстрів поетичної мови, ювелір слова, яскравий представник модерного романтизму 20-х років, поет, прозаїк, перекладач, теоретик літератури і цікавий мовознавець, — він був, з другого боку, людиною спорту (теніс), мисливства і мандрів. І все це химерно поєднав із своєю активною суспільно-літературною працею, ставши одним із фундаторів української радянської літератури, будучи при тому зовсім далеко від політики".

Юрій Лавріненко

Йогансен Майк Гервасійович

(1895-1937)

*український письменник, поет, перекладач,
один із фундаторів «Гарту» та ВАПЛІТЕ, представник «Розстріляного Відродження»,
випускник Харківського університету*

Основні дати життя і творчості:

- Михайло (Майк) Гервасійович Йогансен народився 28 жовтня 1895 року у Харкові у сім'ї вчителя німецької мови, вихідця з Латвії. Середню освіту здобув у Третій харківській чоловічій гімназії
- У 1917 році закінчив історико-філологічний факультет Харківського університету. Отримав науковий ступінь магістра філології. Весь час вчителював.
- У 1918 році Йогансен починає писати вірші.

Майк Йогансен.
Кінець 1920-х — початок
30-х рр., Харків.

Зліва направо: П. Панч, М. Йогансен, В. Вражливий, Г. Епик. 1926, Харків.

- У 1921 році Йогансен зближується з В.Елланом-Блакитним, М. Хвильовим, В. Сосюрою та іншими харківськими письменниками. Разом із ними став фундатором Спілки пролетарських письменників «Гарт» (1923).
- У 1925 році Йогансен із групою колег вийшов із «Гарту» і заснував ВАПЛІТЕ.
- Після вимушеного саморозпуску організації в січні 1928 року ініціював створення «Техно-мистецької групи А» (1928–1931). Разом з учасниками цієї групи видавав «Універсальний журнал».

- З ідеї Йогансена

народився позагруповий альманах «Літературний ярмарок» (1928–1930).

- У 1934 році вступив до Спілки радянських письменників України.
- 18 серпня 1937 року викрадений групою НКВД зі своєї харківської квартири в будинку «Слово».
- 24 жовтня 1937 року Йогансену пред'явлено обвинувальний вирок: з 1932 брав участь в антирадянській націоналістичній організації, яка ставила своєю метою повалення радянської влади методами терору й збройного повстання, завербував чотири особи для участі у повстанні, погодився особисто взяти участь у виконанні теракції проти керівників компартії і радянського уряду. Розглянувши на закритому засіданні 26 жовтня 1937 року судово-слідчу справу Михайла Йогансена, Військова Колегія Верховного Суду СРСР винесла вирок: «Йогансена М. Г. засудити до вищої міри кримінального покарання — розстрілу з конфіскацією всього майна, що належить йому особисто. Вирок остаточний і на підставі Постанови ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 року підлягає негайному виконанню».
- 27 жовтня 1937 року М. Йогансен був розстріляний у в'язниці НКВД у Києві.
- Майк Йогансен реабілітований посмертно у 1958 році.

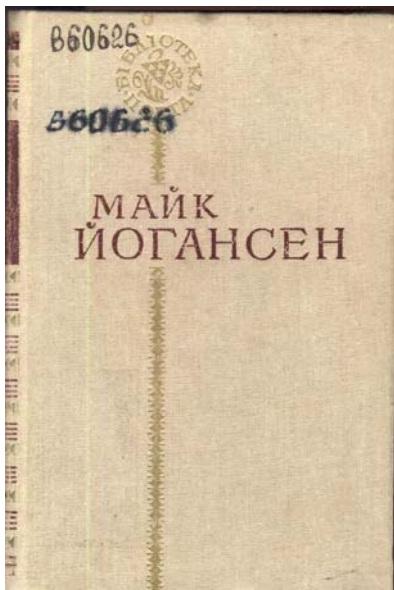
«Вапліте». Сидять (зліва направо): П. Тичина, М. Хвильовий, М. Куліш, О. Слісаренко, М. Йогансен, Г. Коцюба, П. Панч, А. Любченко. Стоять: М. Майський, Г. Епик, О. Копиленко, І. Сенченко, П. Іванов, Ю. Смолич, О. Досвітній, І. Дніпровський. 1927, Харків.

Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В. Н. Каразіна пропонує увазі читачів виставку, присвячену 120 – й річниці від дня народження українського письменника, поета, перекладача, випускника Харківського університету М.Г. Йогансена.

На виставці експонується 20 книг, серед яких прижиттєві видання Майка Йогансена, а також журнали та література про нього.

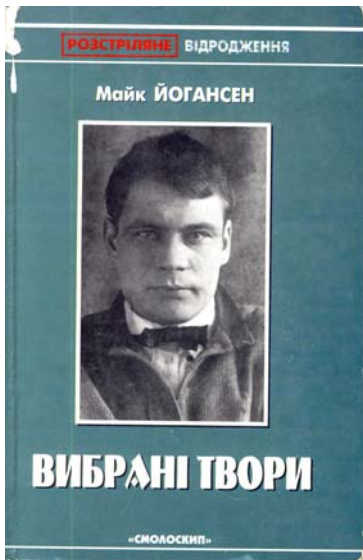
За сімнадцять років творчої діяльності Майка Йогансена було видано дев'ять книжок його віршів: «Д'горі» (1921), «Револуція», «Крокове коло» (обидві — 1923), «Пролог до комуни», «Доробок» (обидві — 1924), «Збірка вибраних віршів», «Ясен» (обидві — 1930), «Балади про війну і відбудову», «Поезії» (обидві — 1933) та десять книг прози (з них п'ять - книги нарисів), чотири дитячі та дві – літературознавчі. На п'ятнадцятому році творчої діяльності видав підсумкову книжку віршів.

Твори Майка Йогансена не видавалися понад 50 років. Тому викликає зацікавленість його книга «Поезії». – Київ, 1989. – 196 с. До збірки увійшли його вірші різних років, авторські передмови до книжок поезій, відповідь на анкету "Універсального журналу" (1929) ("Ледачий автор"), автобіографія.

* * *

Поля синіють вечорами,
 Ріка говорить з берегами,
 І так таємно
 На небі білії намети
 Димлять:
 — Вечеря вариться борам.
 Все ближче, ближче вечір суне,
 Все нижче плачуть трави-струни.
 Тихо й темно
 Бори-поети
 В хмарах сплять.

М. Йогансен. Вибрані твори. – К.,2001. – 516 с.

До цього видання увійшли вибрані прозові твори М. Йогансена, опубліковані впродовж 1921-1931 рр. Всі твори подаються переважно за книжковим першодруком.

Р. Мельників. Майк Йогансен: ландшафти трансформацій. – К.,2000. – 156 с.

Я знаю: загину

У дахів іржавім колоссю
Никає місяць кривавий,
Удосвіта серп укосить
Молоду зів'ялу отаву.

Яке ще сонце глибоке,
Як виють собаки на місто
Гей кликом тисяч і тисяч!

Я знаю: загину високий,
В повітрі чистім і синім.
Мене над містом повісять:
Зорі досвітній в око,
В холодне око дивитись.

Повну бібліографію М. Йогансена можна знайти у книзі Ростислава Мельникова «Майк Йогансен: ландшафти трансформацій. – К., 2000.

Посилання в Інтернет:

<http://lybs.ru/index-15674.htm>

<http://www.poetryclub.com.ua/metrs.php?id=284&type=biogr>

<http://litmisto.org.ua/?p=2209>